

Toespraak van Coby van Berkum bij de herdenking op 6 juli 2016 van de Spaanse Burgeroorlog en de Spanjestrijders

Jongens en meisjes, dames en heren,

“Vertel jullie kinderen over ons en onze strijd. Werk en heb lief, vecht en win. Leef. Leef allen en wordt groot.”

Dit zijn de laatste woorden in een afscheidsbrief van verzetsstrijder en oud-Spanjestrijder Krijn Breur voordat hij op 5 februari 1943 werd gefusilleerd.

Krijn Breur groeide op in Amsterdam-Noord, hier vlakbij aan de Adelaarsweg. Het huis was een middelpunt van allerlei sociaal-politieke activiteiten en vele leden van de SDAP en van de AJC waren er kind aan huis. Op 18-jarige leeftijd schrijft hij over de viering van 1 Mei *“de grote gedachte, die door de wereld gaat, brengt nieuwe hoop en vertrouwen in hen, die achter het prikkeldraad van concentratiekampen en in duistere kerkers der gevangenissen zuchten”*.

Noord-Amsterdammer Krijn Breur was één van de vele mensen die het oprukkende fascisme een halt willen toewerpen. Uit vele landen meldden zich vrijwilligers om de Spanjaarden na de coupe van generaal Franco bij te staan in hun strijd tegen fascisme en de Republiek te verdedigen. Uit Nederland vertrekken meer dan 700 Nederlandse mannen en vrouwen naar Spanje.

Geen van hen had verwacht dat dit het begin was van een wereldbrand en een strijd voor democratie en vrijheid. Een strijd die duur werd betaald.

Krijn Breur kwam zwaargewond terug uit Spanje. Hij en de andere Spanjestrijders kregen in Nederland beslist geen warm onthaal. Zij werden stateloos verklaard. Na de inval van Nazi-Duitsland in mei 1940 pakten vele oud-Spanjestrijders de gewapende strijd tegen het fascisme direct weer op. Samen met Samuel Dormits leidde Krijn Breur het harde verzet als Nederlandse Volks Militie (NVM). Een strijd die hij met de dood moest bekopen.

Dames en heren,

Deze geschiedenis, die ook deel uitmaakt van de geschiedenis van Amsterdam-Noord, mag niet worden vergeten. *“Vertel jullie kinderen over ons en onze strijd”*, zijn de woorden van Krijn Breur. Ons bestuur onderstreept die woorden. Ook vandaag vallen er nog steeds slachtoffers in oorlogen ergens in de wereld. We hebben blijkbaar nog steeds niet geleerd van het verleden, van

wat oorlog kan aanrichten. We gedenken vandaag niet alleen de slachtoffers van de Spaanse Burgeroorlog , maar ook alle mensen die nu slachtoffer van oorlog en terreur zijn.

Als voorzitter van het dagelijks bestuur van de bestuurscommissie spreek ik mijn bijzondere waardering uit voor de Stichting Spanje 1936-1939 die het initiatief heeft genomen voor deze herdenking vandaag bij het Spanje monument. Ook voor de andere initiatieven: het toegankelijk maken van de biografieën van de Spanjestrijders via een website van het Internationaal Instituut Sociale Geschiedenis ben ik de stichting zeer erkentelijk. Dat geldt ook voor de foto- expositie en voor het symposium dat begin juni in het Stadsdeelhuis is gehouden.

Last but not least, bedank ik de schooljeugd van Bredero die het Spanjemonument heeft geadopteerd waarmee jullie de herinnering en de geschiedenis levend houden.

Dank jullie wel allemaal.